

Liefde in Indië

door Peter de Rijk

Over: Sanne Biesheuvel - Oorlog aan de overkant

Drie dagboeken van haar overleden vader vormen de basis voor Oorlog aan de overkant, de bijzondere roman die Sanne Biesheuvel schreef. De belevenissen van een hospik in Indië/ Indonesië is de ondertitel ervan. Ondanks de immense hoeveelheid boeken die Nederlands- Indië en alles wat daar gebeurde, heeft opgeleverd wist Biesheuvel een verhaal boven water te krijgen dat ik nog niet kende.

Haar vader maakte in 1946, tijdens zijn militaire keuring, direct duidelijk geen wapens te willen dragen om anderen daarmee dood te schieten. Zelfs het lokkertje dat je in Indië veel mooie vlinders kon vangen, trok hem niet over de streep. Gewiekst werd hem het Rode Kruis voorgesteld. Dan moest je mensen verzorgen. Hij trapt erin. Een half jaar later kon hij zijn plunjebaal inpakken en aan boord gaan van motorschip Sloterdijk.

In de haven van Batavia belandt Dirk in een totaal andere wereld. Het is wennen voor de jongen uit Aalsmeer, de kampongs, de inlanders, het gekruide eten ... Hij maakt zelfs zijn eerste vliegreis in een Dakota. Alles heeft iets van een schitterend avontuur totdat in juni 1947 de noodtoestand wordt afgekondigd na een reeks sabotages, bomaanslagen en brandstichtingen. In het hospitaal bereidt men zich al voor op gewondentransporten. En daar blijft het niet bij.

Voor Dirk het doorheeft is hij als ziekenbroeder onderdeel van de eerste politionele actie. De tegenstand blijkt sterk en de eerste dode valt. Vervolgens gaat hij aan de slag als verpleger in een ziekenhuis waar zoveel patiënten en zwaargewonde militairen binnenkomen dat hij zelfs in zijn vrije tijd doorwerkt. Steeds vaker raakt hij betrokken bij het gruwelijke geweld dat het conflict kenmerkt. Zo wordt hij gedwongen gevangenen onder vuur te houden terwijl ze gemarteld worden. Tevens is hij getuige van liquidaties als drukmiddel om andere gevangenen te doen praten. Met die beelden voor ogen blijkt slapen onmogelijk.

Gelukkig ontmoet hij, na een nachtdienst, Tati, en Javaans meisje. Hij is op slag verliefd. De vrije dagen en nachten met haar verzachten zijn leven. Hij vraagt haar

ten huwelijk wanneer de politieke toestand verslechtert. Het wordt echter steeds lastiger elkaar nog te zien en Dirk moet zich in alle bochten wringen om dat voor elkaar te krijgen.

Inmiddels zorgen de communistische 'guerrillabendes' voor nog meer gevaar. Ook aan de tweede politionele actie ontkomt hij niet. Het is een uitzichtloze toestand die hem depressief maakt. Geen wonder wanneer je gedwongen wordt deel uit te maken van een 'zuiveringsactie'.

Door de woorden van haar vader te bewerken tot een boeiende roman weet Biesheuvel zijn ervaringen echt invoelbaar te maken. Daardoor is Oorlog aan de overkant een belangrijk en uniek boek geworden.

Bron: *Straatjournaal*, september 2019